

ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಚಾರಿತ್ರಿಕತೆಯ ಬರೆಹಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆಯ ಅವಲೋಕನ

ಡಾ.ಬಿ.ಸಿ.ಸುರೇಶ.¹

ಆಧುನಿಕ ಜಗತ್ತಿನ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿ ಚಿಂತಕ ಹಾಗೂ ಬರೆಹಗಾರರಲ್ಲಿ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಒಬ್ಬ ಅಗ್ರಮಾನ್ಯರು ಹಾಗೂ ಸಮಾನತೆಯ ಪ್ರೀತಿಪಾದಕರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ ದಮನಕಾರಿ ಅಸ್ವಾರ್ಥಕರೆ ಹಾಗೂ ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಮಾನವ ವಿರೋಧಿ ತತ್ವ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ವಿರುದ್ಧ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಸಮರಪೂರ್ವಂದನ್ನು ಸಾರಿ, ಅಲ್ಲಿನ ಅಸಮಾನತೆಯ ಬೇರನ್ನು ಅಲುಗಾಡಿಸಿದರು. ಅವರು ಒಬ್ಬ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಸಂಕೇತ. ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಶೂದ್ರ, ಮಹಿಳೆ ಹಾಗೂ ಅಸ್ವಾರ್ಥರನ್ನು ಶತತಮಾನಗಳಿಂದ ದಾರಿದ್ರ್ಯ, ಶೋಷಣೆ, ತಾರತಮ್ಯ ಮತ್ತು ದಬ್ಬಳಿಕೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿರುವುದನ್ನು ಇತಿಹಾಸದುದ್ದಕ್ಕೂ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಸಮಗ್ರ ಬರೆಹಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ; ಸಮಕಾಲೀನ ಸಂದರ್ಭದ ಇತರ ಬರಹಗಾರರ ಬರೆಹಗಳಿಗಿಂತಲೂ ವಿಭಿನ್ನ ಹಾಗೂ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಪರಿಸರ, ಅನುಭವಿಸಿದ ನೋವುಗಳು, ಅವರ ಮೇಲಾದ ದೃಷ್ಟಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಆಫಾತಗಳು, ಅದಕ್ಕೂ ಮೀರಿ ಅವರಲ್ಲಿದ್ದ ದೃಢಸಂಕಲ್ಪ ಸ್ವಾವಲಂಬಿ ಮತ್ತು ಸ್ವಾಭಿಮಾನದ ಗುಣಗಳು ಅವರ ಬರವಣಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ಸ್ವರೂಪ ಪಡೆದವು. ವಿಶ್ವದ ಬರಹಗಾರರ ಹಾಗೂ ಚಿಂತಕರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಒಬ್ಬ ಅಗ್ರಮಾನ್ಯರು. 1916 ರಿಂದಲೇ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಬರವಣಿಗೆ ಅಖಂಡತೆಯು ಬದುಕಿನ ಕೊನೆಯ ಉಸಿರಿನವರೆಗೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸಾಗಿ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ 1916 ರಿಂದ 1956ರವರೆಗಿನ ಬರೆಹಗಳಿಗೆ ಕೊನೆ ಮೊದಲೆಂಬುದೇ ಇಲ್ಲ. ಅವುಗಳು ಹಲವು ಹತ್ತು ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಇರುವುದು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಹಲವಾರು ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ಅವರು ಹೊಸವೇಂದು ಬೆಳೆಕು ಚೆಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಬರೆಹಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಅವಲೋಕಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ – ಜಾತಿ ಕುರಿತು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಮೊದಲನೆಯ ಸಂಶೋಧನಾ ಲೇಖನವಾಗಿದೆ. ಇದು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಜಾತಿಗಳು, ಅವುಗಳ ರಚನಾ ಕ್ರಮ, ಉತ್ಪತ್ತಿ ಹಾಗೂ ವಿಕಾಸ ಎಂಬ

1. ಡಾ. ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಶ್ರೀ.ಡಿ.ದೇವರಾಜಾಲರಸು ಸರ್ಕಾರ,ಪ್ರಥಮ,ದಿಕ್ಕೆ,ಕಾಲೇಜು, ಹುಣಸೂರು.

ವಿಷಯವನ್ನು 1916ರಲ್ಲಿ ಕೋಲಂಬಿಯಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಡಾ.ಎ.ಎ.ಗೋಲ್ಡನ್ ವಿಜರ್ ಸೃರಣಾಥ್ ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಚಾರ ಸಂಕೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಈ ಲೇಖನವನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜಾತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನಶೀಲರಾಗಬೇಕಾದರೆ, ಮೊದಲು ಜಾತಿಯ ಸ್ವರೂಪ ಕುರಿತು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಅದ್ದರಿಂದ, ಜಾತಿಯ ಕುರಿತಾಗಿರುವ ಕೆಲವು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ವಿದ್ವಾಂಸರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳೊಂದಿಗೆ ಅಂಬೇಢ್‌ರ್ ಅವರ ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕುರಿತು ಮಂಡಿಸಿದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸ ಕಾಲದ ಮೊದಲ ಕುರುಹುಗಳು ಸಿಗುವುದೇ ವೇದಗಳೊಂದಿಗೆ ಭಾರತದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಇತಿಹಾಸದ ಮನರ್ ಸೃಷ್ಟಿಕಾರ್ಯ ವೇದಗಳ ಅಧ್ಯಯನದೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗೆ ಬಹುತೇಕ ಜನ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಅಸ್ತ್ರಶಿಲ್ಪಗಳ ಮೇಲಿನ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ವೇದಗಳಿಂದಲೇ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಭಾರತದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಶೂದ್ರರ ಉಗಮದ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಬಹಳಪ್ಪು ಚರ್ಚೆಗೆ ಗ್ರಾಸವಾಗಿದೆ. ಮರುಷಸೂಕ್ತದಲ್ಲಿ ಶೂದ್ರರ ಉಲ್ಲೇಖ ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವೃತ್ತಿಯ ಉಲ್ಲೇಖ ಇರದೇ ಹೋಗಿದ್ದರೆ, ವಿದ್ವಾಂಸರು ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ಮಗ್ನೇದ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಸರಾಸರಿಗಳಾಗಿ ತಳ್ಳಿಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ, ಶೂದ್ರರು ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿರುವ ಕೇಳು ಸಾಫ್ವಮಾನದ ಚರ್ಚೆಗೆ ಗ್ರಾಸವಾಗಿದೆ. ಶೂದ್ರರ ಬಗೆಗೆ ಮೊದಲ ಉಲ್ಲೇಖ ಸಿಗುವುದು ಮರುಷಸೂಕ್ತದಲ್ಲಿ ಈ ಶೈಲೀಕದ ಅನಂತರದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನೇದಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು, ಶೂದ್ರರ ಉಗಮವು ಮಗ್ನೇದ ಕಾಲಘಟ್ಟದ ಅನಂತರದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗೆ ‘ಮರುಷಸೂಕ್ತ’ವು ವೇದಕಾಲದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂಬೇಢ್‌ರ್ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಯಾದ ಶೂದ್ರರು ಯಾರು? ಅವರು ಹೇಗೆ ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜದ ನಾಲ್ಕನೆಯ ವರ್ಣದವರಾದರು? ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಣವಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಪ್ರಕಾರ; ಶೂದ್ರರು ಸೂರ್ಯವಂಶದ ವೈದಿಕ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಸಮುದಾಯವಾಗಿದ್ದರು; ಇಂಡೋ-ಆರ್ಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಶೂದ್ರರು ಕೃತಿಯ ವರ್ಣಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದರು; ವೈದಿಕ ಸಮಾಜ ಮೂರೇ ವರ್ಣಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಕಾಲವೊಂದಿತ್ತು. ಅವು ಯಾವುವೆಂದರೆ; ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕೃತ್ಯೀಯ ಮತ್ತು ವೈಶ್ಯ ಮತ್ತು ಶೂದ್ರರು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವರ್ಣವಾಗಿರದೇ ಕೃತಿಯ ವರ್ಣದ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದರು; ಸೂರ್ಯವಂಶ ಕೃತಿಯರು (ಅರಸರು) ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ನಡುವೆ ಚಿರಕಾಲದ ದ್ವೇಷವಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಅತಿಯಾದ ಹಿಂಸೆಗೆ ಮತ್ತು ಅಪಮಾನಕ್ಕೆ ಗುರಿಪಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ತುಳಿತದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಸೂರ್ಯವಂಶ ಕೃತಿಯರನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಅವರಿಗೆ ಜನಿವಾರ ಕೊಡಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದರು; ಜನಿವಾರ ದೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ವಂಚಿತರಾದ

ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಅವಕೇಳನಗೊಂಡು, ವೈಶ್ವರಿಗಿಂತಲೂ ಕೆಳಗಿಳಿದು ನಾಲ್ಕುನೇಯ ಶೂದ್ರ ವರ್ಣ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದರು.

ಇಂಡೋ-ಆರ್ಯನ್ ಸಮಾಜದ ನಾಲ್ಕುನೇಯ ವರ್ಣದಲ್ಲಿ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಸೂರ್ಯವಂಶ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು (ಶೂದ್ರರು) ತಮ್ಮ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡರು ಮತ್ತು ಮಾನವ ಸಮಾಜದಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಗೊಂಡರು. ಹೀಗೆ, ಶೂದ್ರರ ಮೇಲೆ ವಿಧಿಸಿದ ನಿಷೇಧಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ; ಅವರ ಸ್ಥಿತಿ ಅತ್ಯಂತ ಚಿಂತಾಜನಕವಾಗಿತ್ತು. ಇಮ್ಮೇರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಗಳು ನಾಲ್ಕೇ ಇರಲಿ ಅಥವಾ ಮೂರೇ ಇರಲಿ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿದ್ದವು. ಒಂದು ವರ್ಣದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ವರ್ಣಕ್ಕೆ ಮತಾಂತರ (ಸಾಗಿ ಹೋಗುವದು) ಬಹಳೇ ಕಷ್ಟಕರವಾಗಿತ್ತು. ಜಾತಿಗೆ ಇರಬೇಕಾದ ಅನೇಕ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳು ವರ್ಣಕ್ಕೆ ಇದ್ದವು. ಕೇವಲ ವಂಶಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ ಕವಿ, ವಿದ್ವಾಂಸರಾಗಿದ್ದರೆ, ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಅರಸೋತ್ತಿಗೆ ಹಿಡಿದಿದ್ದರು. ವೇದಕಾಲದ ಅನಂತರ ನಾವು ಅನೇಕ ವರ್ಣಗಳಲ್ಲದೇ ಅನೇಕ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಉಪಜಾತಿಗಳ ಉದಯವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಜಾತಿಗಳ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ; ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ; ವರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ತೋರಿದ ಕಾರಣತೆ ಮತ್ತು ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಕಸಬು ಸೃಧಾಂತಿಕವಾಗಿಯೂ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿಯೂ ಜಾತಿ ಸಮಸ್ಯೆಯು ವ್ಯಾಪಕವಾದದ್ದು. ಕಾರ್ಯತಃ ಅದು ಅದ್ವಿತೀಯ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಮೂಲಕ ಮುನ್ನಜರ್ಜಿಕೆ ಕೊಡುವ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ. ಅದು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಯಾದರೂ ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಕೇಡು ಮಾಡುವ ಸಾಮಧ್ಯ ಹೊಂದಿದೆ. ಒಬ್ಬ ಜಾತಿಗ್ರಂಥ ವೈಕ್ಯ ಪ್ರಪಂಚದ ಬೇರೆ ಭಾಗಗಳಿಂದ ವಲಸೆ ಹೋದರು. ಭಾರತದ ಜಾತಿಯು ಒಂದು ಜಾಗತಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿದೆ. ಜಾತಿ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡಾಗಲೇ ಅದರ ಕೆಡುಕು ಮತ್ತು ಹಾನಿಗಳ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಒಂದು ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿಯ ಮದುವೆ, ಹುಟ್ಟು, ಸಾವು, ಸಹಭೋಜನ, ಭೂತ್ಯತ್ವ ಮತ್ತು ಸಾಮೂಹಿಕತೆ ಆ ಗುಂಪಿನ ಅಥವಾ ವರ್ಗದ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿತೋರಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಅದೇ ವೇಳೆಗೆ ಈ ಮೇಲೆ ಸೂಚಿಸಿದ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಅದು ಬೇರೆ-ಬೇರೆ ವರ್ಗ ಇಲ್ಲವೇ ಗುಂಪುಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಮತ್ತು ಸಹಬಾಳ್ಳಿ ಹೊಂದುವದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಅದಕ್ಕೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ರಾಜಕೀಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಆ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಬೇರೆ ವರ್ಗ ಅಥವಾ ಗುಂಪಿನ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಈ ಅಸಹಜ ಸಂಸ್ಥಿಗೆ (ಜಾತಿ) ಜನ್ಮದಾತರೂ, ಅದನ್ನು ಅಸಹಜ ಮಾರ್ಗಗಳಿಂದ ಸಾಧಿಸಿ ಪರಿಪಾಲಿಸದವರೂ ‘ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ’ ಎಂದು ತೋರಿಸಲು ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಕಟ್ಟಿನಿಟ್ಟಾದ ಅನುಸರಣೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಬೀನ ಎಲ್ಲ ನಾಗರಿಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಲರಿಮೆ ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡ ಮರೋಹಿತ ವರ್ಗದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಇವು ಜಾತಿಯ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ ಎಂದು ಅಂಬೇಢರ್

ಅವರು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜಾತಿಯ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ತಾವು ನಡೆಸಿದ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವು ಇಂತಿವೆ; ಹಿಂದೂ ಜನಾಂಗ ಒಂದು ಸಂಕೀರ್ಣ ರಚನೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಅದರಲ್ಲಿಂದು ಆಳವಾದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಏಕತೆಯಿದೆ. ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಘಟಕದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಜಾತಿಯ ಹಣೆದು ಕಟ್ಟಿದೆ. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿದ್ದಾದು ಒಂದೇ ಜಾತಿ. ಅನುಕರಣೆಯಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಿದ್ದರಿಂದಲೂ ವರ್ಗಗಳೇ ಜಾತಿಗಳಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿವೆ. ಹೀಗೆ, ಜಾತಿಪದ್ಧತಿಯು ಮೇಲ್ಲಾತಿಗಳಿಗೆ ಹೇರಳವಾದ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡಿದ್ದಾರೆ, ಕೆಳಜಾತಿಗಳಿಗೆ ಹೊರೆಯಾದದ್ದನ್ನು ಮರೆಯಲಾಗದು. ಜಾತಿಯು ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದೊಳಗಿನ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಮತ್ತು ಅಮಾನವೀಯ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿದ್ದು, ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿರುವ ಇತಿಹಾಸವಿದೆ. ಈ ಕೃತಿಯ ಮಹತ್ವವೆಂದರೆ; ಜಾತಿ ಮೂಲಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸಗೋತ್ರ ವಿವಾಹವೇ ಜಾತಿಯ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವೆಂದು ಅಂಬೇಷ್ಟರ್ ಅವರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಇಂದಿನವರೆಗೆ ಈ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಪ್ರಶ್ನಾತ್ಮೇಕವಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆ. ಅದನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿ ಅದು ಮಿಥ್ಯವೆಂದು ಇದುವರೆಗೆ ಯಾರಿಂದಲೂ ಪ್ರತಿವಾದಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ. ಯಾವುದು ಜಾತಿಯ ಉತ್ಪತ್ತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿತೋ ಅದನ್ನು ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಅವರು ಅಂಬೇಷ್ಟರ್ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಸಮೂಹ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಂತರ ಜಾತಿ ವಿವಾಹದಿಂದ ಜಾತಿ ವಿನಾಶ ಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಬಲವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕೃತಿಯು ವ್ಯೇಜಾಂಶಿಕ ಹಾಗೂ ವಾಸ್ತವಿಕ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ವಿವೇಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಅಂಬೇಷ್ಟರ್ ಅವರು ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರಿಯ, ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರಿಯ ಹಾಗೂ ಇತಿಹಾಸಿಕ ವಿಧಾನಶಾಸ್ತ್ರ ಹೀಗೆ ಬಹುಶಿಸ್ತೇಯ ಅಧ್ಯಯನ ಕ್ಷೇಗೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಹಿಂದೂಧರ್ಮದ ಒಗಟುಗಳು – ಅಂಬೇಷ್ಟರ್ ಅವರು ‘ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಒಗಟುಗಳು’ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ; ಹಿಂದೂಧರ್ಮದ ತಾತ್ಕಾರ್ತಿಕತೆ ಎಂದರೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೊದಲು ಧರ್ಮವೆಂದರೇನು? ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಥಳಲವಾಗಿ ನೋಡುವುದು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವಿದೆ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಧರ್ಮವೆಂಬುದು ಒಂದು ಜನಸಮುದಾಯ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದ ದೈವಿ ಶಕ್ತಿಯ ಮೇಲೆಟ್ಟ ನಂಬಿಕೆ. ಅದು ಭಯದಿಂದ ಘೋಷಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾದರೂ, ತಾವು ನಂಬಿದ ದೈವಿಶಕ್ತಿಯ ಅಂಜಿಕೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮಾಡದೇ ನೀತಿಪಾಲಕರಾಗಿ ಮುಂದುವೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ. ವಿಜ್ಞಾನ ಇನ್ನೂ ಬೆಳೆಯುದ ಆ ದಿನಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಾಗುವ ವ್ಯಾಚಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿದೇ ಯಾವುದೋ ಶಕ್ತಿಯೇ ಇದನ್ನು ನಿಂತು ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ನಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದ, ಜನ ಸಂಕೀರ್ಣವಲ್ಲದ ಅತ್ಯಂತ ಸರಳ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಪೋಷಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದದ್ದನ್ನು ಜಾಗತಿಕ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಜನಸಮುದಾಯದ ಶೋಷಣೆ ನಡೆದಾಗ ಧರ್ಮದ

ಮುಖಾಂತರ ಒಗ್ಗಟಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದನ್ನು ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಧರ್ಮವೇ ತನ್ನ ಸೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಜನರ ಶೋಷಣೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಆ ಧರ್ಮದ ವಿರುದ್ಧವೇ ಬಂಡಾಯವೆಬ್ಬಿಸಿದ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಪ್ರಪಂಚದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಸೋಡುತ್ತೇವೆ. ಅಂದರೆ; ಧರ್ಮದ ತಾತ್ತ್ವಿಕತೆ ತನ್ನನ್ನು ಸೆಚ್ಚಿರುವ ಜನಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಪ್ರೀತ್ಯಾಧಾರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮುಖಾಂತರ ಅವರನ್ನು ಶೋಷಣೆಯಿಂದ ದೂರವಾಗಿಡುವುದಲ್ಲದೇ, ಲೋಕ-ಅಲೋಕಿಕ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನೆಂದೂ ತೋರಿದು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಜಗತ್ತಿನ ಬಹುತೇಕ ಧರ್ಮಗಳು ತಮ್ಮ ಜನರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಭಾರ್ತೃತ್ವವನ್ನು ಭೋಧಿಸಿದವು.

ಹಿಂದೂಧರ್ಮದ ತಾತ್ತ್ವಿಕತೆಯನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಲು ಅಂಬೇಷ್ಟರ್ ಅವರು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಎರಡು ಮಾನದಂಡಗಳಿಂದರೆ, ಉಪಯುಕ್ತತೆ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯ. ವೈಕೀಕರಿಸಲು ನಡುವಳಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ತಪ್ಪಿ ಸರಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಲು ಸನಾತನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಉಪಯುಕ್ತತೆಯನ್ನು ಬಳಸಲಾಯಿತು. ಆಧುನಿಕ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಮಾನದಂಡವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಯಿತು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಸಹೋದರತೆಗಳಿಗಿರುವ ಮತ್ತೊಂದು ಹೆಸರೇ ನ್ಯಾಯ. ಹಿಂದೂ ಮತದ ವಿಮರ್ಶೆಯಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ನಾನು ಈ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಿರುವೆ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಅಂಬೇಷ್ಟರ್ ಅವರು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾ; ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ವಿಮರ್ಶಿಸಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದೂ ಮತ ಸಮಾನತೆಗೆ ಅಂಗೀಕಾರ ನೀಡುತ್ತದೆಯೇ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ತಾವೇ ಉತ್ತರಿಸುತ್ತಾ; ಪ್ರಶ್ನೇಯಿಂದ ಹೊಳೆಯುವುದು ಇಲ್ಲಿಯ ಜಾತಿಪದ್ಧತಿ ಇಲ್ಲಿಯ ಜಾತಿಗಳು, ಸಮಾನವಾಗದೇ ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದರಂತೆ ಶ್ರೇಣೀಕೃತವಾಗಿರುವದೇ ಒಂದು ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ. ಸುಮತಿ ಭಾಗವನು ರಚಿಸಿರುವ ಮನುಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರದ ಜಾತಿಗಳ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಹೊಣೆಗಾರನಲ್ಲಿದ್ದರೂ, ಆತನು ವರ್ಣಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಭೋಧಿಸಿದವನು. ಆ ವರ್ಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೇ ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಉಗಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು.

ವರ್ಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮತಿ ಭಾಗವನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಉತ್ತಂಗ ಶಿಶಿರದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಉಳಿದ ವರ್ಣಗಳಾದ ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ವೈಶ್ಯ ಮತ್ತು ಶೂದ್ರರನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಕೆಳಗಿಡುತ್ತ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಅತ್ಯಂತ ಕೆಳದಜ್ಞೆಯಲ್ಲಿದ್ದದೇ ಶೂದ್ರವರ್ಗ. ಈ ರೀತಿಯಾದ ಸುಮತಿ ಭಾಗವನ ಅಂತಸ್ತು ಮತ್ತು ದಜ್ಞಯೇ ಅಸಮಾನತೆಯ ಮೂಲವಾಯಿತು. ಈ ಅಸಮಾನತೆ ಶೋಷಣೆಗೆಡೆ ಮಾಡಿತ್ತು. ಬ್ರಿಟಿಷರು ಬರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆಯೇ ಅಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಶೋಷಣೆಗಳು ಎಂತಹ ಉಜ್ಜ್ವಲ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದವೆಂದರೆ; ಒಬ್ಬ ಕೇಳುವರ್ಣದವ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಸಾಯಂವರೆಗೂ ಧರ್ಮ ತನಗೆ ಹಾಕಿದ ಪರಿಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನರಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ವರ್ಣಧರ್ಮದ ಕಟ್ಟಳೆಯಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಯಾಗಬೇಕಿತ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ, ಈ ವರ್ಣಧರ್ಮ ಮನುಷ್ಯನ ವೈಕಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಗೌರವಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ತನ್ನ ವೈಕಿ

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಮುಂದು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆ ಕಟ್ಟಳೆಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದರೆ; ಅವನು ಧರ್ಮ ವಿಧಿಸುವ ಕರಾಳ ದಂಡನೆಗಳಿಗೆ ಬಲಿಯಾಗಬೇಕಿತ್ತು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮತಿ ಭಾಗವ ಕ್ರೋಧಿಕರಿಸಿದ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ; ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ವರ್ಣವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸಮಾಜ ಮೇಲೆ-ಕೀಳು ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಹೊಂದಿತ್ತೆಂಬುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಹಿಂಗಾಗಿ ಧರ್ಮದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಗುಲಾಮಗಿರಿಯನ್ನು ಮೈತ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಕಾನೂನಿನ ಅಂಗೀಕಾರ ನೀಡಿದ್ದಾನೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಶೂದ್ರನು ಮೇಲಿನ ಮೂರು ವರ್ಗಗಳ ಗುಲಾಮನಾಗಿ ಬಾಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ; ಎಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಮೇಲಿನ ವರ್ಗದವರು ಶೂದ್ರ ಕೃಕೊಳ್ಳುವ ವೃತ್ತಿ ಕೃಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅವನ (ಶೂದ್ರನ) ಗುಲಾಮರಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಸುಮತಿ ಭಾಗವನು ವಿವಾಹದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಇದೇ ನಿಯಮವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾನೆ. ಅಂದರೆ, ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ತನ್ನ ಸ್ವಜಾತಿಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಶೂದ್ರ ಕನ್ನೆಯವರೆಗೂ ವಿವಾಹವಾಗಬಹುದು. ಆದರೆ, ಈ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮಾತ್ರ ಶೂದ್ರ ಮತ್ತು ಅತೀಶೂದ್ರರಿಗರಲ್ಲಿ. ಸಮಾಜದ ಅತ್ಯಂತ ತುತ್ತತುದಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಪೌರೋಹಿತ್ಯ ವೃತ್ತಿವಹಿಸುವುದರ ಮುಖಾಂಶರ ಬೆವರು ಸುರಿಸದೇ, ರಾಜಕೀಯ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಮುಖಾಂಶರ ಇಡೀ ಸಮಾಜವನ್ನು ತಮ್ಮ ಕರಿಮುಜ್ಜೀಯೋಳಗೆ ಇಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಒಂದೇ, ಸುಡುವ ಬೆಂಕಿಯೋಂದೇ, ಉಸಿರಾಡುವ ಗಾಳಿಯೋಂದೇ ತದರೂ, ಈ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಯಾವತ್ತೂ ತಾರತಮ್ಯವಿದ್ದಿತ್ತು. ಸಮಾನ ಅಪರಾಧಕ್ಕೆ ತಾರತಮ್ಯದ ಶಿಕ್ಷೆ ವಿಧಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ತಾರತಮ್ಯ ಇಲ್ಲಿಗೆ ನಿಲ್ಲಿದೇ, ಆಶ್ರಮ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ವಿಧಿ ಕ್ರೀಯೆಗಳಿಗೂ ಹರಿಯುತ್ತದೆ. ಅಂಬೇಷ್ಟರ್ ಅವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುವಂತೆ, ಜಗತ್ತಿನ ಇತರ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ-ಕೀಳು ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ, ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಅವುಗಳಿಗೆ ಆ ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಗಳ ಸಮ್ಮತಿಯಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಇಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಗಳ ಅಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಶೋಷಣೆಗೆ ಸಮ್ಮತಿ ನೀಡಿವೆ. ಈ ರೀತಿಯಾದ ಜಾತಿ ಆಧಾರಿತ ಶೋಷಣೆ ಮತ್ತು ಅಸಮಾನತೆ ಬೇರೆ ಯಾವ ಧರ್ಮವೂ ಬೋಧಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯನ ವೃತ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗಳಿಯವುದಕ್ಕಷ್ಟೇ ಆತನ ಧರ್ಮ ಸೀಮಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯನ ವೃತ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೇ ಕಳಂಕ ಹಚ್ಚುವುದನ್ನು ಸುಮತಿ ಭಾಗವನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾನೆ. ಸುಮತಿ ಭಾಗವನ ಪ್ರಕಾರ; ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣಗಳಿದ್ದು, ಸುಮತಿ ಭಾಗವನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಮಗಧ ಜಾತಿಯು ವೈಶ್ಯ ಮರುಷ ಹಾಗೂ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂಬಂಧದ ಸಂತತಿ. ವಿಧೇಯಕವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸ್ತ್ರೀ ಹಾಗೂ ವೈಶ್ಯ ಮರುಷ ಇವರ ಸಂಬಂಧದಿಂದಾದ ಸಂತತಿ. ಆದರೆ ಪಾಣಿನಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಮಗಧನು ಮಗಧ ದೇಶವಾಸಿ, ವಿಧೇಯಕನು ವಿಧೇಯ ದೇಶವಾಸಿ. ಪಾಣಿನಿ ಇಂದ್ರದು ಶ್ರೀಮಾ.300 ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಸುಮತಿ

ಭಾಗ್ಯವನು ಇದ್ದ ಕಾಲ ಕ್ರಿಸ್ತಮೂರ್ಚ 200ರಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ; ಪಾಣಿನಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಳಂಕರಹಿತರಾಗಿದ್ದವರು, ಸುಮತಿ ಭಾಗ್ಯವನ ಕೈಯಲ್ಲಿಗೆ ಕಳಂಕತರಾಗಿಬಿಟ್ಟರು? ಎಂದು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಜಗತ್ತಿನ ಬೇರೆ-ಬೇರೆ ಧರ್ಮಗಳು ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಉದಾತ್ಸರ್ಗಣಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರೆ, ಮನುಧರ್ಮವು ಅವರನ್ನು ಕಳಂಕತಗೊಳಿಸುವ ಮತ್ತು ಇನ್ನಷ್ಟು ಕೆಳಗೆ ತುಳಿಯುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಹಿಂದೂಧರ್ಮವು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುತ್ತದೆಯೇ? ಎಂದು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ಅವರೇ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ವಿಷದೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಕಲ್ಪನೆಯೇ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಪರಕೀಯ ಶಬ್ದವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಶಾಸ್ತ್ರ, ವೇದ, ಸ್ತುತಿ, ಮರಾಠ ಮತ್ತು ಗೀತೆಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ಹಿಂದೂ ಕಾನೂನಿನ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿದೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಅಷ್ಟಿತ್ವದಲ್ಲಿರಬೇಕಾದರೆ; ಕೆಲವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಾಮಾನ್ಯಗಳಿರಬೇಕು. ಆದರೆ, ಸಮಾನತೆ ಎಂಬುದು ಇಲ್ಲಿ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದರೆ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಕಲ್ಪನೆ ಉಹಿಸಲಿಕ್ಕೂ ಅಸಾಧ್ಯ. ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಹಾಕಿದ ಕಟ್ಟಳೆಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಸಾಯುವವರೆಗೂ ಎಲ್ಲ ಕ್ರೀಯೆಗಳು ಧರ್ಮದ ಪರಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವಾಗ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯೇ ಇಲ್ಲಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಹೇಳುವಂತೆ; ಸುಮತಿ ಭಾಗ್ಯವನ ಪ್ರಕಾರ, ಶೂದ್ರ ಹುಟ್ಟಿವುದು ಮೇಲ್ವಿಚರವರ ಸೇವೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ. ಅಂದರೆ ಹಿಂದೂ ಮತದಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಿ ಆಯ್ದುಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ ಇಲ್ಲ. ಆಯಾ ವಣಿದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರು ತಮ್ಮ ಕುಲಕಸಬುಗಳನ್ನೇ ಮಾಡಬೇಕು. ಒಬ್ಬ ಶೂದ್ರ ಎಷ್ಟೇ ಧ್ಯೇಯಶಾಲಿಯಾದರೂ ಅವನು ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಎಷ್ಟೇ ದಡ್ಡನಾದರೂ ಸರಿಯೇ ಅವನು ಮರೋಹಿತನೇ. ಅಂದರೆ ಹುಟ್ಟಿನ ಮೂರ್ಚದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕಸಬು, ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳು ನಿರ್ಧರಿಸಲಬ್ಬಿರುತ್ತವೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಆಯ್ದುಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಜಾತಿ ಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕಿಂತ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹೆಚ್ಚು ಸಹನೀಯವಾದುದು. ಈ ಸ್ಕ್ಯಾವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಫೋಟಿಫಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಅಂಶದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರಾಜೀ ಕೊಡು. ಜಾತಿ ಬೇಕೆ ಅಥವಾ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಬೇಕೆ ಎಂದು ಹಿಂದೂ ಜನಾಂಗ ನಿರ್ಧರಿಸಲೇಬೇಕು. ಇವರेडು ಒಟ್ಟಿಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ; ಜಾತಿ ನಿರ್ಬಾಮವಾದಾಗ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ನಿಜವಾದ ಕಲ್ಪನೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉದಯವಾಗುವಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆಯೇ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಮುಂದುವರೆದು, ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜ ಸಹೋದರತ್ವವನ್ನು ಮರಸ್ಕಿರಿಸುವುದೇ? ಇದನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾ; ಅವರು, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಶಕ್ತಿಗಳಿವೆ ಒಂದು ವೈಯಕ್ತಿಕತೆ ಇನ್ನೊಂದು ಒಡನಾಟವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸದ್ಭಾವನೆಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಹೆಸರೇ ಸಹೋದರತ್ವ

ಇತರರ ಒಳಿತಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಒಳಿತನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಭಾವನೆಯೇ ಇದು. ಜಾತಿಗಳಿಂದ ರೂಪಿತವಾಗಿರುವ ಶೈಂಕೃತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಜಾತಿ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿದ್ದೂ ಶೈಷ್ವವನಿಸಿಕೊಂಡರೆ, ಅದರ ಕೆಳಗಿನ ಜಾತಿ ಕೇಳು ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಮೇಲುಕೇಳಿಂಬ ಅಂಶಗಳನ್ನು ನಿರ್ದರ್ಶಿಸುವ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದವುಗಳಿಂದರೆ; ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಧಿಕ್ರಿಯೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು, ಸಾಮೂಹಿಕ ಒಡನಾಟ, ಸಾಮೂಹಿಕ ಖೋಜನ ಮತ್ತು ಅಂತರ ಜಾತಿ ವಿವಾಹ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ಅಂಶಗಳು. ಈ ಅಂಶಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನ ಅಂತಸ್ತನ್ನು ನಿರ್ದರ್ಶಿಸುತ್ತವೆ. ಆದರೆ, ಈ ಅಂಶಸ್ತನ್ನು ಅಳೆಯುವ ಪಟ್ಟಿ ತಾನು ಹುಟ್ಟುವ ಜಾತಿ. ಕ್ಷತ್ರಿಯ ತಾನೆಷ್ಟು ಬಲಾಢ್ಯನಿರಲಿಬೇಕಾದರೆ, ಚಕ್ರವರ್ತಿಯೇ ಆಗಿರಲಿ, ವ್ಯೇಶ್ಯ ತನ್ನ ಸಿರಿವಂತಿಕೆಯಿಂದ ಕುಬೇರನನ್ನು ಮೀರಿಸಿರಲಿ, ಶೂದ್ರ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಬುದ್ಧಿವಂತನಾಗಿರಲಿ, ಆದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಪಡೆಯುವ ಗೌರವ ಮತ್ತು ಅಂಶಸ್ತನ್ನು ಇವರೆಂದೂ ಪಡೆಯುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಅಂಬೇಷ್ಟರ್ ಅವರು ತಿಳಿಯಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಟ್ಟಿನಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿರುವ ಈ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆಯ ಹೋರಾಟ ಸತ್ತರೂ ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿಯ ಆಯಾ ವರ್ಣಗಳು ತಮ್ಮ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಯಾವ ರೀತಿ ಮೇಲು-ಕೇಳು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ತನ್ನ ಹೆಸರಿನ ಹೊಸಗೆ ದೇವ ಇಲ್ಲವೇ ದೇವರು ಎಂಬ ಪದನಾಮವನ್ನು, ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಏರ ಇಲ್ಲವೇ ಶೂರ, ವ್ಯೇಶ್ಯನು ಸಿರಿವಂತಿಕೆ ಮತ್ತು ಶೂದ್ರನು ಸೇವೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವಂತಹ ಹೆಸರು ಹೊಂದಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಸೋದರತ್ವದ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಎಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಇವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕಾದರೆ, ಆ ಚರಿತ್ರೆಯ ಪುಟಗಳನ್ನು ತೆರೆದಾಗಲೇ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ.

ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಚರ್ಚೆ ಎಂದರೆ; ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅಣ್ಣನಾದವನು ತಮ್ಮಂದಿರನ್ನು, ತಮ್ಮನಾದವನು ಅಣ್ಣಂದಿರನ್ನು ಕೊಂಡು ರಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರಕೆ ಬಂದಷ್ಟು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಈ ಜಗತ್ತಿನ ಬೇರೆಯಾವ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಲಾರೆವು. ಏಕೆಂದರೆ, ಇಲ್ಲಿನ ತತ್ವಗಳು ಪ್ರೇಮ, ವಾಸ್ತವ್ಯ, ಕರುಣೆ ಮತ್ತು ಅಹಿಂಸೆಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸಿದರೂ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಅವು ಕ್ರೈಸ್ತ ಮತ್ತು ಅಸಮಾನತೆಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಿವೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಸಮಾನತೆ, ಸೋದರತೆಯ ಕಲ್ಪನೆಗಳು ಇಲ್ಲಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದವೂ, ಪರಕೀಯವೂ ಹಾಗೂ ತದ್ವಿರುದ್ಧವೂ ಆಗಿದ್ದೂ ಆದ್ವರಿಂದಲೇ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಜಾತಿ ಜೀವನ ರಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ದ್ವೇಷವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಮಾನವಕುಲದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿಯೇ ಅಸ್ವಾತ್ಮೆಯನ್ನು ಮೀರಿಸುವಂತಹ ತೀವ್ರ ಶೋಷಣೆ ಹಾಗೂ ಅಸಮಾನತೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವ, ಅವರು, ನೀವು ಇನ್ನೂ ಹಿಂದೂಗಳಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿರುವುದರಿಂದಲೇ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಈ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ದಬ್ಬಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ನನ್ನ ಭಾವನೆ ಎಂದು ಅಂಬೇಷ್ಟರ್ ಅವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದೇ ಅಸ್ವಶ್ಯರು ಮತಾಂತರ ಮಾಡಿದರೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ಅವರ ಏಹಿಕ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಉನ್ನತಿಗಳಿರಫೂ ಆಗುತ್ತವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಅವರು, ಅಸ್ವಶ್ಯರು, ಸಂಘಟಿತರಾಗಲು ಸಕ್ರಾಗಲು - ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕೂಗಿ ಮತಾಂತರ ಅನಿವಾಯವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಹಿಂದೂಗಳಿಗೆ ಹೇಗೆ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಮುಖ್ಯಪೋ ಹಾಗೆಯೇ ಅನ್ನಶೈರಿಗೂ ಮತಾಂತರ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅವರು ಅನ್ನಶೈರ ಮತಾಂತರವನ್ನು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರು. ಕೊನೆಗೂ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಮತಾಂತರಕ್ಕೆ ಚೌಧ್ರಧಮ್ಮವನ್ನೇ ಆರಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಬುದ್ಧಗುರು ಬೋಧಿಸಿದ ತತ್ವಗಳು ಸರಳವೂ, ಅಷ್ಟೇ ಹಳೆಯದೂ ಮತ್ತು ಅಷ್ಟೇ ಹೊಸತೂ ಕೂಡ ಆಗಿವೆ. ಈ ತತ್ವಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ವಿಶಾಲವೂ ಮತ್ತು ಆಳವಾಗಿಯೂ ಆಗಿವೆ. ಅಂದರೆ ನೂರಕ್ಕೆ ನೂರರಪ್ಪು ಇಂಡಿಯಾದ ಮಣಿಗೆ ಸೇರಿದ ಧಮ್ಮವಾಗಿದೆ. ಈ ದೇಶದ ಮೂಲ ಧರ್ಮವಾಗಿರುವ ಅದಕ್ಕೆ 2664 ವರ್ಷಗಳ ದೀರ್ಘವಾದ ಇತಿಹಾಸವಿದೆ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಇಪ್ಪು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಈ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸದೇ ಇದ್ದುದ್ದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ನಿಜಕ್ಕೂ ವಿಷಾದವಾಗುತ್ತದೆ. ಬುದ್ಧಗುರುವಿನ ಬೋಧನೆಗಳು ಚಿರನೂತನವಾದವುಗಳು.

ಬುದ್ಧ ಅಥವಾ ಕಾಲೋಮಾರ್ಕ್ಸ್ - ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಬುದ್ಧ ಅಥವಾ ಕಾಲೋಮಾರ್ಕ್ಸ್ ಎಂಬ ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆದು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧ ಅಥವಾ ಕಾಲೋಮಾರ್ಕ್ಸ್ ಈ ಇಬ್ಬರ ವಿಚಾರಗಳ ತೋಲನಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಬುದ್ಧ ಅಥವಾ ಕಾಲೋಮಾರ್ಕ್ಸ್ ಅವರುಗಳ ನಡುವೆ ಸರಿಸುಮಾರು 2381 ವರ್ಷಗಳ ಅಂತರವಿದೆ. ಬುದ್ಧಗುರು ಜನಿಸಿದ್ದ ಕ್ರಿಸ್ತಮೂರ್ವ 563ರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕಾಲೋಮಾರ್ಕ್ಸ್ ಜನಿಸಿದ್ದ ಕ್ರಿ.ಶ. 1818ರಲ್ಲಿ. ಮೊದಲನೆಯವರು ಹೊಸ ರಾಜಕೀಯ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಪ್ರತಿಪಾದಕನಾದರೆ; ಎರಡನೆಯವರು ಹೊಸ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಶಿಲ್ಪಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ; ಬುದ್ಧ ಮತ್ತು ಕಾಲೋಮಾರ್ಕ್ಸ್ ಅವರ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳನ್ನು ತೋಲನಿಕ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಿದಾಗ; ಬುದ್ಧಗುರು ಅತೀ ಪ್ರಾಚೀನನಾದರೆ, ಕಾಲೋಮಾರ್ಕ್ಸ್ ಅತೀ ಅವಾಚೀನನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಇಂಥಹ ಇಬ್ಬರು ಮಹಾನ್ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ನಡುವೆ ಏನು ಹೋಲಿಕೆ ಇದ್ದಿತು? ಬುದ್ಧಗುರುನಿಂದ ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದಿಗಳು ಏನನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಸಾಧ್ಯ? ಮಾರ್ಕ್ಸ್ ವಾದಿಗಳಿಗೆ ಬುದ್ಧಗುರುವಿನಿಂದ ಏನು ಬೋಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ? ಆದರೂ ಈ ಇಬ್ಬರ ತುಲನೆ ಆಕರ್ಷಣೀಯವೂ, ಬೋಧನೀಯವೂ ಆಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಸ್ತುತ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬುದ್ಧಗುರು ಮತ್ತು ಕಾಲೋಮಾರ್ಕ್ಸ್ ವಿಚಾರಗಳು ಅನಿವಾಯ ಮತ್ತು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿವೆ. ಆದರೆ, ಬುದ್ಧಗುರುವಿನ ಉಪದೇಶಗಳು ಇವತ್ತಿನ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅತೀ ಮೌಲ್ಯಿಕವಾದುದ್ದಾಗಿವೆ.

ಬುದ್ಧ ಅಥವಾ ಕಾಲೋಮಾರ್ಕ್ಸ್ ತತ್ವ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ತುಂಬಾ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಪಡೆಯುತ್ತವೆ. ಆಧುನಿಕ ಜಗತ್ತಿನ ಸಮಾಜವಾದಿ ಕಾಲೋಮಾರ್ಕ್ಸನೊಂದಿಗೆ ಬುದ್ಧಗುರುವನ್ನು ಇಟ್ಟ ನೋಡುವ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಮಾರ್ಕ್ಸನ ಪ್ರಮುಖ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಕ್ರಿ.ಮೂ.ದ ಬುದ್ಧಗುರುವನು ಅಂದೇ

ಜಗತ್ತಿಗೆ ನೀಡಿರುವದನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ತೋರಿಸಿರುವದನ್ನು ಆಧಾರಮೂರ್ಚಕವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದೇ ಅಲ್ಲದೇ ಮಾರ್ಕ್‌ನ ಚಿಂತನೆ ಹೊಸದಾಗಿದ್ದಾದರೂ ಬುದ್ಧಗುರುವಿನ ಅಂದಿನ ಚಿಂತನೆ ಇಂದಿಗೂ ಹೇಗೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಎನ್ನವದು ಮನದಷ್ಟಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ; ಅಂಬೇಷ್ಟ್‌ರ್ ಅವರ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಬರೆಹಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಆದಂತಹ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ.

ಗ್ರಂಥಸೂಚಿ

1. ಡಾ.ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ್ ಅಂಬೇಷ್ಟ್‌ರ್ ಸಮಗ್ರ ಬರೆಹಗಳು ಮತ್ತು ಭಾಷಣಗಳು, ಸಂಪುಟಗಳು -1
ರಿಂದ 22, 2015
2. ದತ್ತಾತ್ರೇಯ ಇಕ್ಷ್ವಾಕು (ಸಂ), ಅಂಬೇಷ್ಟ್‌ರ್ ಚಿಂತನೆ, 2006
3. ದತ್ತಾತ್ರೇಯ ಪೂಜಾರಿ, ಗೀತಾ ಪೂಜಾರಿ (ಸಂ) ಡಾ.ಬಿ.ಆರ್.ಅಂಬೇಷ್ಟ್‌ರ್ ಅವರ ಬಹಿಷ್ಕೃತ ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಸ್ವಷಟ್ಟ ಲೇಖನಗಳು, 1986
4. ಚಂದ್ರಶೇಖರ್.ಎಸ್‌, ಗಾಂಧಿ ಮತ್ತು ಅಂಬೇಷ್ಟ್‌ರ್, 1992
5. ಚಂದ್ರಶೇಖರಪ್ಪ.ಜಿ.ಟಿ, ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸ (ಕ್ರಿ.ಶ.1526–1964), 2003
6. ಶುಕಾರಾಮ್.ಎಸ್‌. ಲೋಕಶಿಕ್ಷಣ (ಗಾಂಧಿ, ಅಂಬೇಷ್ಟ್‌ರ್ ಮತ್ತು ಪ್ರೈಯರೆಯವರ ತಾತ್ತ್ವಿಕ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕನಾಂಟಿಕ ಸ್ಕ್ಯಾರಲ್ ಆಂಡೋಲನ), 2012
7. ಗೋಪಾಲ್.ಜಿ. ನವಭಾರತ ನಿರ್ಮಾಣಪಕರು ಡಾ.ಬಿ.ಆರ್.ಅಂಬೇಷ್ಟ್‌ರ್, 2017
8. ಗೋಪಾಲ್.ಬಿ, ಸಮಾಜ ಪರಿವರ್ತನಕಾರ ಮಹಾತ್ಮ ಜ್ಯೋತಿ ಬಾಘುಲೆ, 2010
9. ಗೋಪಿನಾಥ್.ಎಂ, (ಅನು) ಡಾ.ಬಿ.ಆರ್.ಅಂಬೇಷ್ಟ್‌ರ್ (ಮೂಲ) ಮೂನಾ ಒಡಂಬಡಿಕೆ, 1995
10. ಗೇಲ್ ಅಮ್ರಾವಡ್‌ (ಇಂಗ್ಲೀಷ್), ರಾಹು(ಅನು), ಅಂಬೇಷ್ಟ್‌ರ್ ಪ್ರಭುದ್ವ ಭಾರತದ ದ್ರಷ್ಟಾರ, 2010
11. ಕಕ್ಷೀಲಯ್.ಎಂ.ಎನ್, ಅಂಬೇಷ್ಟ್‌ರ್ ಮತ್ತು ದಲಿತ ವಿಮೋಚನೆ, 1997
12. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ.ಜಿ.ಎಂ, ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ್ ಅಂಬೇಷ್ಟ್‌ರ್, 2004
13. ಹನುಮಂತಯ್.ಎಲ್, ಅಂಬೇಷ್ಟ್‌ರ್ ಮತ್ತು ಸಮಕಾಲೀನತೆ, 1992
14. ಒಡೆಯರ್ ಡಿ. ಹೆಗ್ಡೆ, ಡಾ.ಬಿ.ಆರ್.ಅಂಬೇಷ್ಟ್‌ರ್ ಅವರ ಸಮಗ್ರ ಚಿಂತನೆ, 1986
15. ಒಡೆಯರ್.ಡಿ.ಹೆಗ್ಡೆ, ಡಾ.ಬಿ.ಆರ್.ಅಂಬೇಷ್ಟ್‌ರ್ ಅವರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳು, 2004
16. ರಾಜಪ್ಪಾಜಿ.ಎಂ, ನಾಗರಾಜ್.ಎಸ್‌ (ಸಂ) ವಿಮೋಚನಾ ಹಾದಿ, 2008